

Prosjekt Tasta sykehjems diakonisenter

Rapport om prosjektets status og framdrift, pr januar 2008

Bakgrunn

Tasta sykehjem har i flere år arbeidet med å utvikle sin diakonale profil og identitet. Visjonen har bl.a. vært å framstå som et kompetansesenter for institusjonsdiakoni. Dette ledet fram mot oppstart av et toårig prosjekt. Hovedstyret for Menighetenes alderssenter har satt av 500.000 kr til dette prosjektet. Kommunen har fulgt opp initiativet med en tilsvarende bevilgning, som gjør at det har vært grunnlag for en hel prosjektlederstilling. Lars Helge Myrset tiltrådte i stillingen som prosjektleder fra februar 2007.

I henhold til stillingsbeskrivelsen skal prosjektleder midt i prosjektperioden avlegge en skriftlig rapport om prosjektets status og framdrift. Rapporten sendes hovedstyret etter at den er behandlet i styringsgruppa.

Prosjektet har som mål at Tasta sykehjem kan utvikles som et diakonalt ressurscenter innen omsorg for eldre og syke. Ut fra denne målsettingen har prosjektet fått benevnelsen "Tasta sykehjems diakonisenter". Til forskjell fra det opprinnelige begrepet kompetansesenter for institusjonsdiakoni, knyttes prosjektet på den måten til sykehjemets navn og oppdrag innen omsorg for eldre og syke. Dessuten understreker det prosjektets ønske om å være et ressurscenter også for menighetenes diakonale arbeid, ikke bare med oppmerksomhet på institusjonsdiakonien.

Det er opprettet en styringsgruppe bestående av daglig leder Per Andreassen, undervisnings- og kvalitetsrådgiver Margrethe Engevik, institusjonsprest Ingvar Dragsund og eierrepresentant Lars Tjemsland. Styringsgruppa behandler alle viktige spørsmål om veivalg og profil for prosjektet, med utgangspunkt i de arbeidsområder som er angitt i prosjektleders stillingsbeskrivelse (vedlegg 1). I gjennomføringen av prosjektet, valgte styringsgruppa å oppsummere stillingsbeskrivelsen i tre prosjektområder Identitet / verdier, Undervisning / kompetanseutvikling, Relasjonsbygging / samarbeid. Disse tre områdene oppleves fortsatt å være relevante som overskrifter for diakonisenterets mål og oppdrag. Derfor ligger de til grunn både for gjennomgang av prosjektaktiviteter 2007 og videre planer for prosjektet.

Prosjektaktiviteter 2007

Identitet og verdier

Dette handler om å utvikle Tasta sykehjems identitet som diakonal institusjon. Sykehjemmet har et verdidokumentet som sier noe om vårt diakonale grunnlag, verdier og mål. Gjennom diakonisenteret ønsker vi å bevisstgjøres dette og skape engasjement om sykehjemets egenart og identitet. I og med at prosjektleder er prest, har det vært ønskelig å avklare rollefordeling med sykehjemets institusjonsprest. For lettere å bli kjent med hverdagen på sykehjemmet, ønsket prosjektleder å knytte spesiell kontakt med avdeling 5, som også er tiltenkt å ha spesiell kompetanse i lindrende behandling.

Aktiviteter:

- Prosjektet ser på institusjonens omsorg ved livets slutt, herunder også rutiner og ritualer ved dødsfall. Blant annet er det oppmerksomhet på hvordan det påvirker personalet at de ofte konfronteres med de eksistensielle spørsmål som knytter seg til døden.
- I avdeling 5 er det ved dødsfall innført en enkel refleksjons- og minnestund for personalet, Hvilepuls, etter modell fra Hospice Lovisenberg. Ansatte deltar etter eget ønske og behov. Dette har fått god mottakelse og presenteres nå som et tilbud også til andre avdelinger.
- Det er gjennomført en spørreundersøkelse der ansatte ble bedt om svare på spørsmål om:
  - på hvilke måter institusjonens verdier kommer til uttrykk gjennom praksis,
  - på hvilke områder praksis oppleves å være i samsvar eller konflikt med verdiene,
  - forslag til konkrete tiltak for å komme enda mer i samsvar med verdiene.
 Svarene på denne spørreundersøkelsen ble oppsummert og presentert i internundervisning.
- Prosjektleder har fått i oppdrag å lede en revisjon av sykehjemmets verdidokument i 2008.
- Prosjektleder er organisasjonsmessig direkte underlagt daglig leder. Når det gjelder interne samarbeidsforhold, er det som nevnt etablert en spesiell kontakt til avd 5. I det daglige samarbeides det ellers særlig tett med institusjonsprest, kvalitetsrådgiver og aktivitetsleder. Alle disse relasjonene framstår som svært verdifulle når det gjelder å realisere prosjektets mål. I tillegg har daglig leder valgt å inkludere prosjektleder i sykehjemmets ledermøte. Det er også en god plattform for å ta del i viktige prosesser.

Undervisning og kompetanseutvikling

Det diakonale verdigrunnlaget skal være basis og sette sitt preg på all kompetanseutvikling ved institusjonen. Derfor har diakoniseret fått en koordinerende rolle i internundervisning, kurs, seminarer og veiledning.

Tasta sykehjem ønsker å være et godt praksissted, ikke bare for sykepleiestudenter og lærlinger i ulike fag (helsearbeider, kokk, aktivtør), men også i diakoni- og presteutdanning. Når det gjelder kompetanseutvikling, medvirker prosjektet også i tenkning om utviklingen av Tasta sykehjems rolle og profil i pleie- og omsorgssektoren i Stavanger kommune. Vi ser en utvikling der de enkelte institusjonene kan få spesialområder hvor en utvikler kompetanse som i neste runde formidles til hele fagfeltet. Et nærliggende kompetanseområde for Tasta sykehjem, er alt som handler om hvordan pleiepersonell og institusjoner kan møte de eksistensielle og åndelige behov hos eldre, ved livets slutt og i lindrende behandling. I Tasta sykehjems verdidokument heter det bl.a. at vi skal dele vår kompetanse med andre. I tråd med dette tar sykehjemmet mål av seg til å kunne bli en ressurs også for andre institusjoner på slike tema.

Dette oppleves å være en naturlig rolle, både ut fra vår diakonale identitet og at institusjonens prest i 50 % av sin stilling har som oppdrag å være en ressursperson for alle sykehjem i kommunen. Her vil veiledning for personell ved sykehjem være et viktig område.

Aktiviteter:

- Diakoniseret har arrangert dagskonferanse om Forkynnelse og sjelesorg for eldre. Domprost Per Frick Høydal, institusjonsprest Ingvar Dragsund og overlege Stephan Sudkamp tok opp aktuelle tema for prester og diakoner som besøker sykehjem som sjelesørgere, andaktsholdere e.l. 25 deltakere fra hele bispedømmet.

- Diakoniseret har arrangert dagskonferanse med tema Helhetlig omsorg ved livets slutt, i samarbeid med Kompetansesenter i lindrende behandling, Helseregion vest. Målgruppe var ansatte i sykehjem og hjemmebaserte tjenester, og andre som arbeider i omsorg for alvorlig syke og døende. Om lag 75 deltakere. Foredrag ved overlege dr. med. Dagny Faksvåg Haugen, kreftsykepleier Marjolijn Buitink, sykehusprest Leiv Jon Paulsen m. fl.
- Diakoniseret har arrangert inspirasjonssamling for frivillige med tema Ta vare på de villige hender. Foredrag av Marjolijn Buitink som leder stiftelsen Termik som har utviklet en faglig fundert modell for bruk av frivillige i omsorg for alvorlig syke. Om lag 100 deltakere, de fleste frivillige ved byens sykehjem, men også fra humanitære organisasjoner og menighetsdiakoni i bispedømmet (fra Egersund/Helleland til Suldal).
- Prosjektleder er sekretær for undervisningsutvalget, har hovedansvar for gjennomføring av den løpende internundervisningen og deltar i andre undervisnings- og kompetanseaktiviteter. Løpende internundervisning ble gjeninnført høsten 2007 og har form av temapresentasjoner der ansatte deltar fra gang til gang etter ønske og behov.
- Møte med sykepleiestudenter i praksis våren 2007. Deltakelse i oppfølgingsarbeid etter praksisperioden der det ble søkt prosjektmidler fra undervisningssykehjemmet.
- Prosjektleder har hatt hovedansvar for rammer og innhold i institusjonspraksis for 3 teologistudenter i november 2007. Denne praksisperioden har fått et nytt og forbedret innhold med 12 timer gruppeundervisning, samt veiledning individuelt og i gruppe.
I forlengelsen av dette er Tasta sykehjem invitert til å ha en dobbel undervisningstime for studenter på praktikum.
- I desember og januar har prosjektleder hospitert som prest ved Boganes lindrende enhet. Begge parter er innstilt på å forlenge hospiteringsperioden når ordningen evalueres etter to måneder. Målet er å skaffe gjensidig erfaring med en egen prestetjeneste knyttet til en slik avdeling. En vesentlig del av hospiteringen består i at presten inngår i tverrfaglig team, både i ukentlige tverrfaglige møter og i personalets refleksjonssamlinger.

Relasjonsbygging og samarbeid

Tasta sykehjems diakoniser skal som et tredje hovedområde arbeide med sykehjemmets samarbeid med kirkelige og andre instanser. Diakoniseret skal ha fokus på den diakonale institusjonen i forhold til kirke og menighet, pleie og omsorgssektoren i kommunen, andre samarbeidspartnere, sykehjemmet i lokalmiljøet. For å kunne gi god helhetlig omsorg, er det nødvendig å samarbeide bredt. Et viktig område er forholdet til menighetene. Målet er å skape en vinn - vinn situasjon, der både sykehjemmet og menighetene opplever at de har utbytte av at menighetene driver byens største sykehjem. I den forbindelse ønsker vi at vår kompetanse om eldre og syke kan komme til nytte bl.a. i menighetsdiakonien frivillighetsledelse.

Aktiviteter:

- Etablert kontakt med diakoner og menigheter. Invitert disse gruppene til samarbeid og til å benytte diakoniserets kompetanse og ressurser (jf også inspirasjonssamling for frivillige som er omtalt ovenfor).
- I samarbeid med biskopen er det tatt initiativ til videre utvikling av den kirkelige betjening av alvorlig syke og døende. Dette inkluderer også utarbeidelse av en

strategi der målet er å få opprettet en eller flere nye stillinger som sykehjemsprest i Stavanger.

- Foredrag om motivasjon for frivillige på sykehjem.
- Etablert kontakt med stiftelsen Termik. Diakoniseret inngår i deres kontaktnett over organisasjoner som bruker frivillige i palliativ omsorg.
- Studietur til diakonale institusjoner i Oslo. Denne turen ga både faglig utbytte og verdifulle kontakter. Fra studieturen ble det utarbeidet en rapport som er lagt fram for styringsgruppa.
- Sammen med Frivillighetssentralen er det etablert et nettverk for samarbeid mellom menigheter om diakoni i eget nærmiljø. Dette er et økumenisk tiltak og blir tilbudt alle menigheter i Eiganes og Tasta bydel. På første møte var det bred enighet om at man vil fortsette å møtes.
- Deltakelse i nettverk for frivillighetskoordinatorer ved sykehjem i bydelen. Dette er løpende aktivitet og passer godt sammen med et eventuelt engasjement i sentrale prosesser i kommunen.
- Diverse aktiviteter og initiativ for å sette fokus på helhetsperspektiv i kommunens planer for framtidens eldreomsorg. Dette inkluderer innspill om prestetjeneste til kommunens prosjekt Omsorg 2025 som nå omtaler prest blant de aktuelle faggrupper i en tverrfaglig tenkning. Diakoniseret har utarbeidet en faglig beskrivelse av institusjonspresttjeneste til denne prosessen.
- Tatt initiativ til samarbeid med rådgiver som har saksområde frivillighet i fagstab levekår. Diakoniseret kan få en rolle i utvikling av strategier for kommunens politikk på dette området. Tasta sykehjem spiller også dette inn i forbindelse med høring på utkast til plan Omsorg 2025.
- Hospitering og annet samarbeid med Boganes lindrende enhet, sammen med den faglige profil på konferanser (f.eks. Helhetlig omsorg ved livets slutt) osv. er viktig både for å utvikle egen kompetanse og for å markere vårt engasjement i forhold til lindrende behandling. Dette kan ses på som medvirkende til at Tasta sykehjem nå omtales som aktuelt for lokalisering av en eventuell ny lindrende enhet i framtiden.

Videre planer

Identitet og verdier

- Revisjon av verdidokumentet. Dette blir en viktig prosess som i tid avgrenses til andre prosjektår. En slik prosess innebærer i seg selv en betydelig bevisstgjøring av verdier.
- Minnestunder ved dødsfall. Konseptet fra avd 5 presenteres for andre avdelinger og gjennomføres der det er ønske om det.
- Gudstjenester / liturgiske samlinger for ansatte. Utvikle et konsept for regelmessige liturgiske samlinger for ansatte. Legges opp med vekt på stillhet, refleksjon og lystenning. Inkluderende og åpent i språk og form.
- Verdier og etikk i internundervisning. Prosjektleders deltakelse i undervisningsutvalget er en viktig arena for å ta opp verditema i internundervisning.
- Den diakonale institusjonens profil. I det langsiktige planarbeidet i prosjekt Omsorg 2025, omtaler kommunen diakoniseret som en etablert del av Tasta sykehjem. Dette kan tyde på at prosjektet har bidratt til å tydeliggjøre sykehjemmets diakonale identitet og profil overfor vår oppdragsgiver. Det synes å bli verdsatt at sykehjemmet framstår med denne profilen. Det kan derfor være et uheldig signal om arbeidet avsluttes. Det bør motivere til å videreføre arbeidet i en eller annen form også etter at prosjektperioden er slutt.

Undervisning og kompetanseutvikling

- Konferanser. Det planlegges en ny fagkonferanse i 2008. Vi har ikke klart tidspunkt eller tema, men det arbeides med en ide basert på boka "Brev til en minister" som kom ut like før jul.
- Undervisningsutvalget. Som sekretær for undervisningsutvalget er prosjektleder sentralt plassert i arbeidet med internundervisning og andre kompetansetiltak.
- Studentveiledning. Det vil være aktuelt å ta imot en ny gruppe teologistudenter i praksis høsten 2008. Opplegget blir etter modell fra 2007.
- Annet undervisningsarbeid. Deltakelse i andre kurs og undervisnings- og veiledningsaktiviteter etter behov og ønske fra de som er ansvarlige for dette.
- Prestetjeneste ved sykehjem. Følge opp arbeidet med utvikling av prestedtjeneste. Dette gjøres i nært samarbeid med sykehjemspresten. Et slikt utviklingsarbeid vil skje både i form av arbeid for å utvide institusjonsprestedtjenesten med nye stillinger og i samarbeid med menigheter om å utvikle kvaliteten i eksisterende samarbeid mellom menighet og institusjon. På prostnivå vil vi tilby undervisning for prester i relevante tema knyttet til institusjonstjenesten. Sykehjemsprestens veiledningsrolle overfor institusjoner i hele kommunen gir verdifull kunnskap i hvordan dette samarbeidet fungerer i dag og hvilke utfordringer en bør gripe fatt i.

Relasjonsbygging og samarbeid

- Samarbeid med kommunen. Tasta sykehjem har i høringsuttalelse til kommunen foreslått at det opprettes en arbeidsgruppe under prosjekt Omsorg 2025 som får i oppdrag å komme med innspill til hvordan det frivillige arbeidet kan utvikles og stimuleres. Dersom det opprettes en slik arbeidsgruppe, er det stor sjanse for at vi kan bli invitert med i den. Det er naturlig at diakoniseret i så fall går inn i dette.
Både på dette og andre felt bør det være diakoniserets strategi å være på tilbudssiden overfor kommunen. Tasta sykehjem har som et verdimål å dele kompetanse. Vi har ressurser og kompetanse som er etterspurt, og en sjenerøs og proaktiv innstilling slår positivt tilbake.
- Lindrende enhet. Samarbeidet med lindrende enhet er et strategisk viktig element. Miljøet på Boganes står sentralt både i eksisterende lindrende behandling og utvikling av strategi for slike tilbud i framtiden. En fortsatt hospitering på Boganes gir oss mulighet til å følge slike prosesser tett og også komme med innspill til innhold og kvalitet i lindrende behandling.
- Frivillige. Ny inspirasjonssamling for frivillige til høsten. Erfaringen med å invitere både menigheter, sykehjem og andre var positiv. Vi fortsetter med det. Det er også naturlig at prosjektleder deltar på samlinger for frivillige på huset.
- Frivillighetssentralen. Samarbeid med frivillighetssentralen og menigheter om diakonalt nettverk i bydelen videreføres.

Framtidig finansiering

Prosjektleders stillingsbeskrivelse inneholder også et punkt om framtidig finansiering. I og med at dette faller på siden av de tre prosjektområdene som er nevnt ovenfor, er det naturlig å ta dette opp som et eget punkt.

Hovedstyret i Menighetenes alderssenter har i sak 59/07 vedtatt følgende uttalelse:
Hovedstyrets intensjon er å etablere diakoniseret som en integrert del av Menighetenes Alderssenter etter utløpet av prosjektperioden januar 2009.

Dette uttrykker en vilje til å arbeide videre med å utvikle den diakonale identiteten og profilen til sykehjemmet, uansett hvilken form dette til slutt vil få. En slik intensjon ligger i og for seg allerede i stillingsbeskrivelsen, i og med at framtidig finansiering er et eget punkt her. De organisasjonsmessige prosessene som går i retning av en integrasjon mellom sykehjemmet og trygdeboligene, gjør diakoniserets rolle ikke mindre aktuell og interessant.

I mange sammenhenger opplever vi at diakoniseret blir regnet med som noe mer enn et tidsavgrenset prosjekt, og det kan være et uheldig signal om dette prosjektet avsluttes uten at arbeidet videreføres i noen form. Mange av de aktivitetene som er beskrevet ovenfor er også løpende og langsiktige.

Stavanger kommune har gitt tilskudd til prosjektet i to år. Det ligger imidlertid ingen forpliktelse for kommunen utover dette. Kommunen omtaler riktignok diakoniseret som en etablert del av Tasta sykehjem i prosjekt Omsorg 2025. Dette er nok uttrykk for at vi har truffet noe som kommunen etterspør, men det synes likevel ikke realistisk å forvente at kommunen vil ta økonomisk ansvar for diakoniseret i framtiden. En realistisk tenkning om videre drift må nok være basert på at Menighetens alderssenter selv er i stand til å finansiere diakoniseret.

I løpet av første prosjektår er det ikke gjort konkret arbeid for å skaffe finansiering utover prosjektperioden. Fokus har snarere vært på kvaliteten og innholdet i det vi gjør, noe som i seg selv har betydning for prosjektets videreføring. I hvilken grad og evt på hvilken måte prosjektleder skal gå inn i dette, spilles inn som et tema til drøfting i styringsgruppa og evt føringer fra styret.

Stavanger 4. februar 2008

Lars Helge Myrset
prosjektleder